

Maarten Valkenburg

OOM APOSTEL

Kerkelijke familiechroniek

De citaten en illustraties in dit boek zijn voor zover mogelijk opgenomen in overleg met de rechthebbenden. Wie verder rechten kan doen gelden wordt verzocht contact op te nemen met de uitgever om alsnog in een regeling te voorzien.

1^e en 2^e druk 2010
3^e aangevulde druk 2014
4^e aangevulde druk 2021 - Jubileumuitgave
5^e geactualiseerde druk 2023

Tekst © Maarten Valkenburg
Omslagillustratie getekend portret L. Slok © Erven Willem Valkenburg
Fysiognomisch fofoportret J.H. van Oosbree blz. 112 © 2007 Jean Korff
Fotoportret auteur blz. 148 © 2004 Catherine Pineau
Eindredactie Ciska van Winsen
Vormgeving Marco van Nijnatten

v/h WOONONTWERP ©
Louis Pregerkade 254
3071 AZ Rotterdam
T 06.53906280

in samenwerking met
BRAVE NEW BOOKS ©
www.bravenewbooks.nl

ISBN 9789080896857
NUR 704, 705, 719, 728, 749

Niets van deze uitgave of onderdelen daarvan mag worden veelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming vooraf van de uitgever.

Voor Simon Hendrikus

INHOUD

En gebruikt bij uw bidden geen omhaal van woorden, zoals de heidenen; want zij menen door hun veelheid van woorden verhoord te zullen worden.

Onze Vader die in de hemelen zijt, uw naam worde geheiligd; uw Koninkrijk kome; uw wil geschiede, gelijk in de hemel alzo ook op de aarde. Geef ons heden ons dagelijks brood; en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren; en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. [Want Uwer is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen]

Onze Vader

Het Nieuwe Testament, Matthéüs 6:5-1

HET APOSTOLISCHE WERK
IN NEDERLAND

TEGEN DE ACHTERGROND VAN
ZIJN ONTSTAAN
IN ENGELAND EN DUITSLAND

DOOR

Dr. M.J. Tang

BOEKENCENTRUM

11 Kerk en wereld - Voorwoord

Familiekroniek 1 van 5 - Den Bosch en Scherpenzeel
Waarom deze publicatie / Leeswijzer

17 Nieuwe apostelen? - Inleiding

Tijdsbeelden 16^e-19^e eeuw
Wat ik nog weet - H. Drummond / Mensen van goede wil

29 Aanraking en overdracht

Tijdsbeeld 20^e eeuw tot 1945
Wat ik nog weet - J.H. van Oosbree / Mensen van goede wil
Familiekroniek 2 van 5 - Den Haag

43 Inspiratie en twijfel

Tijdsbeeld 20^e eeuw 1945-1981
Wat ik nog weet - L. Slok / Apostolaat en kunst / Mensen van goede wil
Familiekroniek 3 van 5 - Zeist en Hengelo

75 Wanhoop en afscheid

Tijdsbeeld 20^e eeuw 1981-2000
Wat ik nog weet - J.L. Slok / Mensen van goede wil
Familiekroniek 4 van 5 - Rotterdam

87 Berusting en verwerking

Tijdsbeeld 21^e eeuw 2000-2019
Wat ik nog weet - D. Riemers / Mensen van goede wil
Familiekroniek 5 van 5 - Rotterdam
Wat ik nog las - A. Wiegman
Kerk en wereld - Nawoord

111 Zingeving - Epiloog

Algemene en persoonlijke geschiedenis / Conclusies / Aanbevelingen
Ontmoetingen / Reacties op deze publicatie

127 Verantwoording

Bronnen / Conversietabellen / Dank / Illustraties / Redactie
Verklarende woordenlijst

147 Over de auteur

KERK EN WERELD

Voorwoord

mijn vader zei altijd
een mens geeft wat hij heeft
en als hij niets heeft
kan hij ook niets geven

Nicoletta Luigia Caterina Noziglia

Familiekroniek 1 van 5 Den Bosch en Scherpenzeel

De kerkelijke familiekroniek, die hierna is opgetekend, begint in 's Hertogenbosch bij de Valkenburgers uit de zogeheten familietak Den Bosch 1, die door andere familieleden is onderzocht vanaf Peeter van Valkenborgch in 1600. Bij hun onderzoek vormden de doopregisters van de Sint-Janskathedraal een belangrijke informatiebron. De kathedraal, die bij haar inwijding de naam heeft gekregen van Sint Jan Evangelist, de apostel Johannes, werd gebouwd in de periode 1220-1530. In de doopkapel herinnert het rijk geornamenteerde doopvont uit 1492 ons aan hun doop. Het monument, dat ook heden ten dage nog dienst doet, heeft een opvallend afgedekt waterbekken. Door middel van een stalen hulpconstructie kan het deksel horizontaal worden weggedraaid, zodat het water in het bekken beschikbaar komt voor de toediening van het sacrament van de doop. In de christelijke traditie is het doopsel of de doop het sacrament van de initiatie. De dopeling wordt overgoten met of ondergedompeld in water als symbool van het leven.

ik doop u
in de naam van de vader
de zoon en de heilige geest

Het zendingsbevel
Het Nieuwe Testament, Matthéüs 28:19

De eerste Rooms-Katholieke Valkenburger uit Den Bosch die ten prooi valt aan de Reformatie is Georgius van Valkenborgh (1725-1800). Hij trouwt met Meynsje Roelophs van Oick uit Scherpenzeel in de Veluwse bijbelgordel, waar ze hem respectloos kortweg Joris noemen. In het kerkelijk trouwregister van de Nederlands-Hervormde gemeente staat vermeld: ...dat de bruidegom heeft verklaard dat alle eventuele nakomelingen in de gereformeerde religie zouden opgevoedt en onderweesen

worden. In Scherpenzeel twee generaties verder ontmoeten we onze overgrootvader van vaders kant, Barend Valkenburg (1838-1908). Hij (15) kiest in 1854 voor een militaire opleiding in Harderwijk, verbindt zich vervolgens voor twintig jaren aan het KNIL en vaart (22) in 1861 uit over de Zuiderzee en de wereldzeeën naar Nederlands-Indië. Daar sticht hij een buitenkerkelijk gezin. Van de kinderen die uit het huwelijk worden geboren kiest een aantal later ook het militaire vak, onder wie onze grootvader, Jan Jakob Theunis Valkenburg (1880-1938). Na diens pensionering en een vurig socialistisch intermezzo treedt hij (51) samen met z'n vrouw Alida Cornelia Bool (1881-1955) in 1931 toe tot een zogeheten apostolische sekte, waar in deze kroniek meer in het bijzonder bij zal worden stilgestaan. De verbinding houdt drie generaties stand tot 1989, het jaar dat in Berlijn ook de muur van de socialistische kerk valt. Het kerkelijke lief en leed van die generaties vormt de kern van deze familiekroniek. De vierde en inmiddels ook de vijfde generatie groeien op in vrijheid.

waar ik gelopen heb
is van nu af aan een weg

Vandaag ben ik gaan lopen (2004)
Muziek en tekst: Thomas Acda en Paul de Munnik

Waarom deze publicatie

Over de apostolische sekten in Nederland bestaan relatief weinig schriftelijke bronnen die openbaar en objectief zijn. Belangstellenden, lidmaten en onderzoekers worden sinds jaar en dag geplaagd door de afzonderende macht van hun groepering, de cultuur van uitsluiting, kliekvorming, vriendjespolitiek en leugenachtig taalgebruik. Door uitsluiting ontstaan vervreemding en het harnas van een vervreemdende identiteit, die op haar beurt een klimaat schept voor radicalisering. Zelf is men echter ook trots op die gesloten cultuur. Bijvoorbeeld in een internetpublicatie schrijft een auteur uit de apostolische kring: Voor het schrijven

van dit boek kon ik beschikken over vele moeilijk toegankelijke bronnen. Bovendien geven deze historische bronnen doorgaans meer informatie over de machtsgeschiedenis dan over de sociale geschiedenis. Zij vertellen ons meer over zogenaamde nieuwe apostelen, hun opvattingen en intriges, dan over de persoonlijke beleving van apostolische mensen in de huiselijke kring. *OOM APOSTEL* is bedoeld als een verhaal waarin deze mensen van goede wil centraal staan. Met de uitgave wordt beoogd een stukje sociale geschiedenis te ontsluiten en toegankelijk te maken, over te dragen en te bewaren. Het verschijnt als boekje, dat gewoon in de handel verkrijgbaar is, op de geboortedag van onze vader Willem Valkenburg (1922-2006), die samenviel met de geboortedag van apostel L. Slok. Het is ook een gedenkplaats voor onze moeder, Nicoletta Luigia Caterina Noziglia (1922-2004).

door het te verwoorden maak ik het heel
die heelheid betekent
dat het zijn macht om me pijn te doen
verloren heeft

Virginia Woolf
Mrs Dalloway (1925)

Het jaar waarin *OOM APOSTEL* in 1^e en 2^e druk verschijnt is 2010, vier jaar na de dood van onze vader, die ons familiearchief en de kerkelijke archivalia beheerde, en ruim twintig jaren na mijn afscheid van de kerk. De traumaverwerking is dan zover gevorderd, dat ik er vanuit een gezonde distantie over kan spreken en schrijven. In het moederboek *Magdalena* (2015) zegt Maarten 't Hart het zo: Ik heb er twintig jaar over gedaan voor ik het uit mijn systeem had en nog kan het mij overkomen dat ik, in mijn tuin werkend zachtjes een psalm zing. In 2019, na dertig jaren, herdenk ik m'n afscheid met een sobere viering. En neem ik het manuscript van de inmiddels 3^e druk nog eens ter hand om de inhoud aan te vullen, de layout te vereenvoudigen en op te vrolijken tot een jubileumuitgave (4^e druk). In de periode 2022-

2023 is de inhoud nog eenmaal geactualiseerd tot de voorliggende 5^e druk.

Leeswijzer

In de boektekst van *OOM APOSTEL* worden zoveel mogelijk algemeen gangbare begrippen gebruikt, naast het kerkjargon, de codetaal van de sekte(n) als een middel bij uitstek om afstand te nemen van jezelf en van je directe omgeving (Slob). Ten gerieve van de lezer zijn daarom bij de verantwoording achterin het boek conversietabellen opgenomen en een verklarende woordenlijst van overige begrippen. Afgezien is van een uitgebreid notenapparaat. In plaats daarvan wordt in de tekst bij citaten en quotes zoveel mogelijk direct verwezen naar de vindplaatsen, zoals een drietal boeken van de respectievelijke auteurs H. Boer, B.L. Brand en M.J. Tang. Bijvoorbeeld de notatie (Tang 65) verwijst naar blz. 65 in het boek van M.J. Tang.

NIEUWE APOSTELEN?

Inleiding

property has its duties as well as its rights

H. Drummond

2^e nieuwe Engelse apostel (1832-1860)

